

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА НОВИ ГРАД
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

Петра Кочића бр. 2, 79220 Нови Град • телефон: +387 52 752 900 • факс: +387 52 720 901

**Анкета за предузетнике/це и власнике/це микро, малих средњих
предузећа у општини Нови Град:**

АНАЛИЗА ПОСЉЕДИЦА ЕПИДЕМИЈЕ ВИРУСА "COVID-19" НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД

Април, 2020

Садржај:

Увод	3
Анализа анкете	4
Закључак.....	10

Увод

Имајући у виду развој ситуације око борбе за сузбијање ширења вируса COVID-19, односно проглашење ванредног стања у РС, БиХ, земљама региона и Европе, несумњиво је да ће локална економија претрпјети огромну штету.

Већина наших привредних субјеката нема капацитет да се самостално избори са негативним ефектима и евентуалним посљедицама и, у том смислу, актуелна ситуација представља изазов за цијело друштво. Самим тим, и напор који је потребно уложити, треба да буде резултат дјеловања свих заинтересованих субјеката.

Дана 03.04.2020.године Општински штаб за ванредне ситуације донио је Закључак о економским мјерама ради ублажавања негативних ефеката изазваних новим вирусом корона (COVID-19) на подручју општине Нови Град, којим се предлаже да се:

- Привредни субјекти, закупци општинских пословних простора којима је био забрањен рад ослободе или да им се умањи закупнина за читав период трајања забране рада,
- Привредни субјекти, корисници јавних површина, којима је био забрањен рад ослободе или да им се умањи накнада за заузимање јавне површине за читав период трајања забране рада,
- Привредни субјекти, закупци градског грађевинског земљишта којима је био забрањен рад ослободе или да им се умањи накнада за заузимање градског грађевинског земљишта.

Дана 07.04.2020.године, Начелник општине је донио Одлуку о умањењу закупнина и накнада за мјесец март 2020.године у сврху ублажавања негативних ефеката за привреду изазваних новим вирусом корона (COVID-19) на подручју општине Нови Град.

Ванредно стање у Републици Српској је на снази од 28.03.2020.године, а све мјере су одлуком Републичког штаба за ванредне ситуације продужене до 11.05.2020.године, те се прије тог рока не може очекивати поновни почетак рада пословних субјеката којима је исти забрањен у току ванредног стања.

Општинска управа општине Нови Град је у току априла мјесеца 2020. спровела истраживање на тему Анализа посљедица епидемије вируса "Covid-19" на подручју општине Нови Град.

Ова анкета је намијењена свим предузетницима и власницима микро, малих средњих предузећа у општини Нови Град, без обзира на дјелатност. Циљ истраживања је добити увид о посљедицама које је ширење "COVID-19" вируса проузроковало у реалном сектору у општини Нови Град, те на основу тога дефинисати конкретне мјере за ублажавања негативних ефеката изазваних новим вирусом корона (COVID-19) на подручју општине Нови Град.

Анализа анкете

Анкетирање привредних субјеката спроведено је достављањем анкетних листића привредним субјектима електронским путем (е-маил адресе и приступом online платформи на линку: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScDsvNx5L7xIkGvAreEnKgF0Jo7nLEI5qQyflc-3FtJ501XKg/viewform>).

Анкетни упитник је од 103 упућена упитника, попунило укупно 27 привредника, и то 12 привредних друштава, 12 самосталних предузетника, 1 акционарско друштво, 1 Пољопривредна задруга и 1 здравствена установа (апотека). Највећи број анкетираних привредних субјеката је из области прерађивачке индустрије (10).

Анкетирани субјекти према дјелатностима:

Анкетни упитник је попунило укупно 27 привредних субјеката, и то:

- 3 из области услужних дјелатности;
- 4 из области угоститељства;
- 10 из области прерађивачке индустрије;
- 1 из области поправке и одржавања моторних возила и мотоцикала;
- 2 из области грађевинарства;
- 1 из области пољопривреде;
- 1 из области саобраћаја;
- 1 из области пословања некретнинама и
- 4 из области трговине на велико и на мало.

У оквиру анкете привредних субјеката у циљу анализе тренутне привредне ситуације, дају се одговори на следећа питања:

- Број запослених на дан 16.03.2019. године и 16.03.2020. године;
- Број запослених на дан попуњавања упитника;
- Начин на који је епидемија упицала на пословање привредног субјекта;
- Да ли сте имали пад прихода у референтном периоду и проценат пада;
- Досадашња процјењена финансијска штета проузрокована епидемијом у КМ;
- Најзначајнији проблеми у раду, а који су настали као последица епидемије (недостатак сировина и смањење производње, смањена потражња за производима/услугама, недостатак обртних средстава, проблем са накнадом и ликвидношћу, смањење обима извоза, додатни трошкови проузроковани епидемијом – средства за дезинфекцију, дезинфекција радног простора, маске, рукавице и сл).

У регистру предузетника који се води у општини Нови Град на дан 30.04.2020. године уписано је 432 предузетничких радњи које обављају предузетничку дјелатност (са издвојеним јединицама) а који су разврстани у складу са Уредбом о класификацији дјелатности предузетника (Службени гласник Републике Српске“, број: 8/14).

Број предузетника и привредника на дан 30.04.2020. године на подручју општине Нови Град:

Број подручја	Назив подручја	Предузетници на дан: 30.04.2020.	Привредници на дан: 30.04.2020.
A	ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И РИБОЛОВ	16	10
B	ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	0	1
C	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	50	46
D	ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	0	4
E	СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ; КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛАТНОСТИ САНАЦИЈЕ (РЕМЕДИЈАЦИЈЕ) ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	0	2
F	ГРАЂЕВИНАРСТВО	17	4
G	ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И НА МАЛО; ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА	151	35
H	САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	22	17
I	ДЈЕЛАТНОСТ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО	110	2
J	ИНФОРМАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ	0	2
K	ФИНАНСИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ДЈЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА	0	0
L	ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА	1	3
M	СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	15	6
N	АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2	0
P	ОБРАЗОВАЊЕ	5	0
Q	ДЈЕЛАТНОСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И СОЦИЈАЛНОГ РАДА	0	10
R	УМЈЕТНОСТ, ЗАБАВА И РЕКРЕАЦИЈА	1	0
S	ОСТАЛЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	42	2
	УКУПНО	432	144

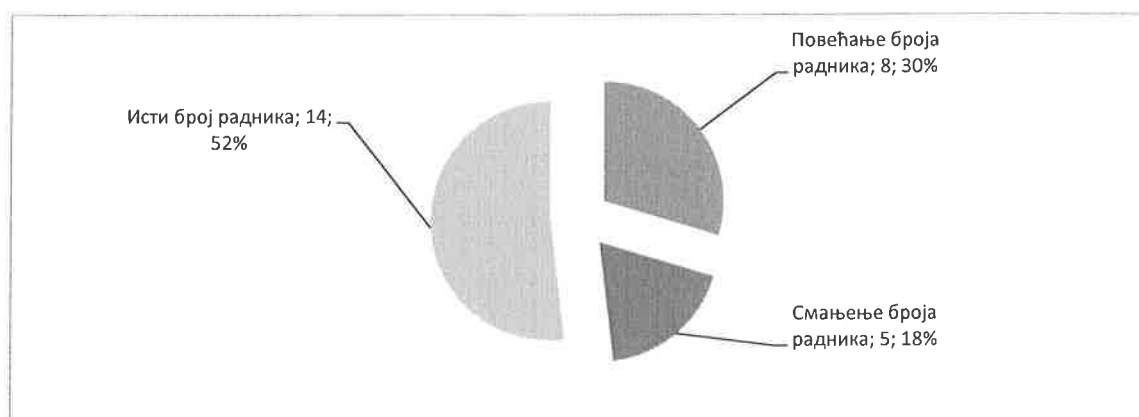
У периоду прије увођења ванредног стања, а затим и ванредне ситуације изазване новим вирусом корона (COVID 19) на подручју општине Нови Град, јануар и фебруар, регистровано је 13 предузетничких радњи, а у устом периоду одјављене су 2 предузетничке радње. Након увођења ванредног стања, а затим и ванредне ситуације изазване новим вирусом корона (COVID 19) на подручју општине Нови Град, март - април, дошло је до одређених поремећаја у привреди, односно *предузетници су почели привремено да одјављују своје пословање у мјесецу марту, а затим и да трајно одјављују обављање предузетничке дјелатности.* У истом периоду регистроване су 2 предузетничке радње. У табеларном приказу је приказана динамика регистрације, привремене одјаве и трајне одјаве предузетничке дјелатности.

Динамика регистрације, привремене одјаве и трајне одјаве предузетничке дјелатности:

Мјесец	Регистрација	Привремена одјава	Трајна одјава
Јануар	8	0	1
Фебруар	5	0	1
Март	1	3	0
Април	1	0	4

У анкети која је спроведена међу привредним субјектима коју послују на подручју општине Нови Град на питање о броју запослених на дан 16.03.2019. године, дан 16.03.2020. године и на дан попуњавања упитника, **више од 50% испитаних је задржало исти број радника** у поређењу са 16.03.2019. године – 16.03.2020. године, односно даном попуњавања упитника (април 2020. године). У поређењу 16.03.2020. године са даном попуњавања анкете 2 привредна субјекта су имала смањење броја радника, док су у поређењу 16.03.2019. године са 16.03.2020. године један привредни субјекат имао повећање броја радника, а други је имао смањење броја радника.

Однос броја запослених радника на дан 16.03.2019. године, и на дан 16.03.2020. године:

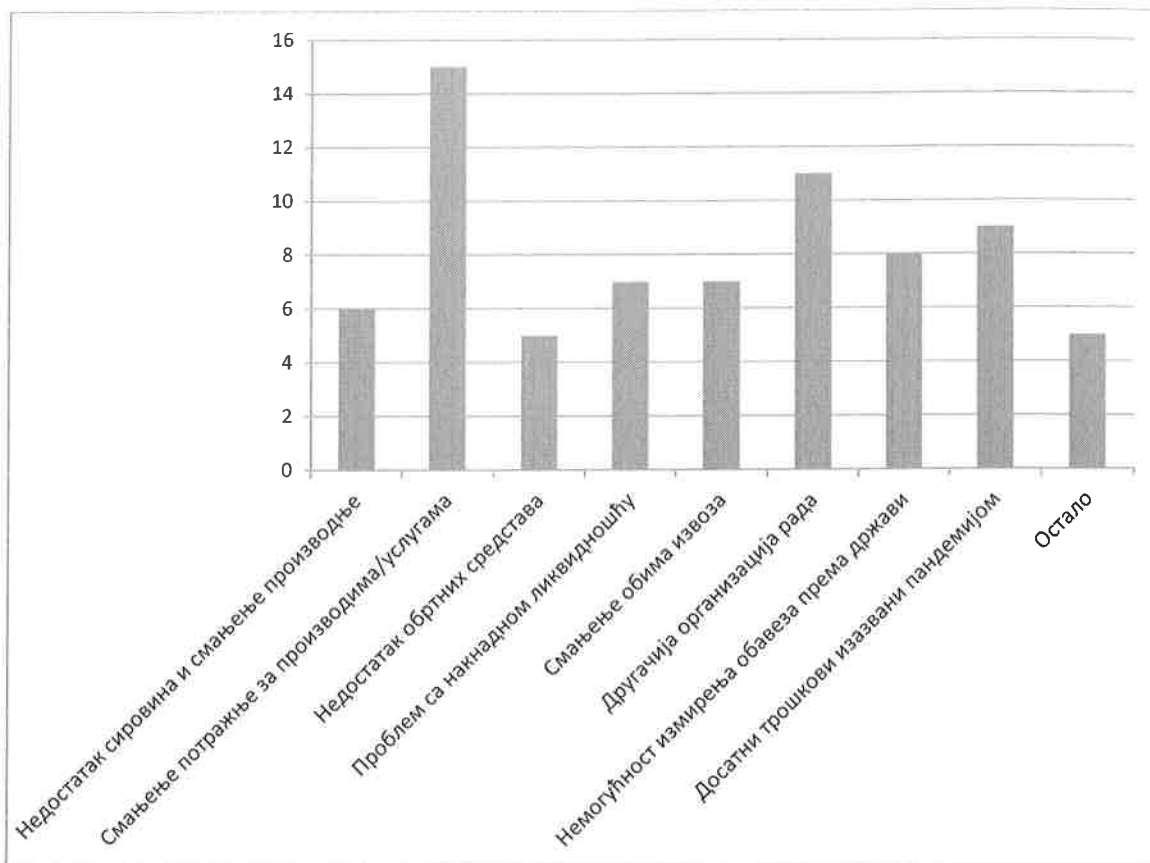

Када је ријеч о начинима на које је епидемија утицала на пословање привредних субјеката, истакнути су:

- ✓ скраћено радно вријеме,
- ✓ потпуна обустава рада,
- ✓ недостатак сировина,
- ✓ прекинут ланац снабдијевања,
- ✓ недостатак сировина за рад, као и
- ✓ пад прихода.

Као најзначајније проблеме у раду са којима се тренутно суочавају, а који су настали као посљедица епидемије, највећи број анкетираних (55,55%) је навео да им је **главни проблем био смањење потражње за производима/услугама**; 40,74% анкетираних се навело да им је проблем био другачија организација рада, 33,33% анкетираних је истакло као проблем додатне трошкове који су проузроковани епидемијом (средства за дезинфекцију, дезинфекција радног простора, и сл.

Проблеми у раду са којима се привредници тренутно суочавају, а који су настали као посљедица епидемије:

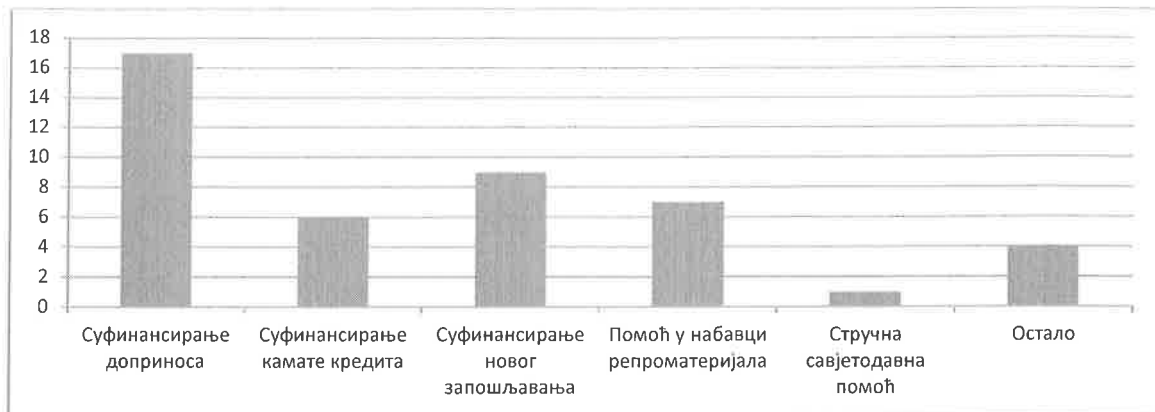
На питање о главним мјерама које су привредни субјекти предузели као одговор на тренутну ситуацију највећи број испитаних, односно 48,14% се изјаснио **да су тражили или да ће тражити одгађање плаћања обавеза**, 26% испитаних су предузели неке друге мјере, 18,51% су се одлучили за подизање кредита, 7,40% су се одлучили за смањење плате запосленима.

Главне мјере које су привредни субјекти предузели као одговор на тренутну ситуацију:

Када је у питању помоћ односно мјере са Општинског или Републичког нивоа које би привредним субјектима значајно олакшале пословање, односно која врста помоћи би им била најзначајнија, привредни субјекти су се према врсти помоћи гледајући у процентима од 63,00% изјаснили да им је као **најпотребнија мјера која би олакшала пословање била суфинансирање доприноса**, док када је у питању стручна савјетодавна помоћ 62,96% анкетираних сматра да им је најмање потребна. Потом по врсти помоћи која би привредним субјектима олакшала пословање слиједе мјере: Суфинансирање новог запошљавања, Помоћ у набавци репроматеријала, Суфинансирање камата кредита, итд.

Врста помоћи која би привредним субјектима олакшала пословање:

Мјере Владе Републике Српске:

- ✓ Одлуку о хитној исплати поврата пореза и доприноса за повећање плата у 2019. години;
- ✓ Одлуку о привременој одгоди плаћања пореских обавеза (Службени гласник Републике Српске, број: 28/20, објављена 27.03.2020. године, а ступила на снагу наредног дана од дана објављивања), за привредне субјекте (правна и физичка лица) који услед мјера на спречавању ширења вируса корона имају потешкоће у пословању (о чему привредни субјекти подносе Пореској управи писмену изјаву), којом су:
 - ✓ Обавезе по основу пореза на добит, накнаде за унапређење општекорисних функција шума и противпожарне накнаде по годишњој пореској пријави за 2019. годину, које доспијевају за плаћање до 31.03.2020. године, привремено одгођене до 30.06.2020. године,
 - ✓ Обавезе по основу пореза на доходак по годишњој пореској пријави за порез на доходак за 2019. годину, која доспијева за плаћање 31.03.2020. године, привремено одгођене до 30.06.2020. године.
- ✓ Одлуку о начину измирења пореза на доходак и доприноса за март 2020. године (Службени гласник Републике Српске, број: 32/20, објављена 06.04.2020. године, а ступила на снагу наредног дана од дана објављивања), а које ће бити измирене из средстава Фонда солидарности за посебне намјене за санирање посљедица корона вируса.
- ✓ Одлуку о тромјесечном мораторијуму на отплату главнице и камате уз продужење рока отплате за три мјесеца (Службени гласник Републике Српске, број: 28/20, објављена 27.03.2020. године, а ступила на снагу наредног дана од дана објављивања), правним лицима и предузетницима, којима су средства пласирана путем финансијских посредника или директно из фондова којим управља Инвестиционо-развојна банка Републике Српске а.д. Бањалука, који упуте захтјев директно или путем финансијског посредника Инвестиционо-развојној банци Републике Српске а.д. Бањалука.
- ✓ Закључак о остваривању права на подстицајна средства за: регресирање дизел горива, премије за млијeko и премије за производњу меркантилне пшенице у 2020. години, пољопривредним газдинствима која нису Пореској управи пријавила обавезу доприноса за 2019. годину и нису измирила обавезе по основу накнаде за противградну заштиту за 2019. годину,
- ✓ Закључак о необрачунавању затезних камата, којим се препоручује Мјешовитом холдингу „Електропривреда Републике Српске“ Матично предузеће АД Требиње и свим даваоцима комуналних услуга и телекомуникационих услуга у Републици Српској, укључујући и ИПТВ, да приликом испостављања рачуна за извршене услуге за март, април и мај 2020. године не обрачунавају затезне камате;

- ✓ Закључак о одгађању плаћања концесионе накнаде и закупнине за коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске за 2020. годину за три мјесеца од дана доспијећа уговорне обавезе;
- ✓ Закључак о регресирању домаћег сјемена селекционисаног и произведеног у Републици Српској и то: домаћег хибрида кукуруза, домаћих сорти стрних жита, домаћег сјемена соје, домаћег сјемена крмних трава и травно-легуминозних смјеша, кромпира и других врста у износу од 50 одсто малопродајне цијене.
- ✓ Увођење мораторијума на отплату кредита,
- ✓ Подршка Владе Републике Српске у висини најниже плате за април 2020. године, за све привредне субјекте у бруто износу, којима је забрањено обављање дјелатности, који су из објективних разлога обуставили рад или који раде са смањеним капацитетом, а нису отпуштали раднике,
- ✓ Предсједник РС је 10.04.2020. године донио Уредбу са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих усљед COVID-19, којом се:
 - ✓ Обједињују раније донесене одлуке о одгађању подношења и плаћања пореских обавеза;
 - ✓ Одгађају рокови за плаћање накнада за шуме, противпожарне накнаде, те одређене републичке и локалне таксе;
 - ✓ Одгађа плаћање прве рате пореза на промет непокретности;
 - ✓ Смањује паушални годишњи износ пореза на доходак са 600 на 240 КМ;
 - ✓ За привреднике којима је забрањен рад, осигурано је плаћање пореза и доприноса на нето плате за мјесец март, те исплата минималне плате, пореза и доприноса за април, из Фонда солидарности.

Предложене мјере Општине Нови Град:

- ✓ Умањење закупнине привредним субјектима, закупцима општинских пословних простора за читав период трајања забране рада (март, април, мај),
- ✓ Ослобађање или умањење накнада за заузимање јавне површине за читав период трајања забране рада привредним субјектима, корисницима јавних површина којима је био забрањен рад (март, април, мај),
- ✓ Ослобађање или умањење накнада за заузимање градског грађевинског земљишта за читав период трајања забране рада привредних субјеката који су закупци градског грађевинског земљишта (март, април, мај),
- ✓ Подршка малим и средњим предузећима кроз обезбјеђење суфинансирања набавке потребне опреме за обављање дјелатности и запошљавање нових радника.

Закључак

Закључци анкете:

- ✓ Анкетирани привредници нису смањивали број запослених у току ванредног стања и забране рада због пандемије корона вируса,
- ✓ Најзначајнији проблем је: смањење потражње за производима/услугама,
- ✓ Мјере које су предузеле привредни субјекти: одгађање плаћања обавеза,
- ✓ Мјере које би највише помогле привреду: суфинансирање доприноса.

У циљу креирања мјера подршке којима ће се негативни ефекти ублажити и очувати локални привредни капацитети и потенцијали, потребно је осигурати координисано дјеловање свих нивоа одлучивања, а у складу са надлежностима и могућностима сваке појединачне институције.

Дјеловање је потребно организовати на краткорочној и дугорочној основи, са фокусом на:

1. Пословне субјекте чије је пословање онемогућено предузетим општинским мјерама, а као негативну посљедицу има пад прихода на ниво који је испод нивоа текућих обавеза и угрожава тренутни ниво запослености.
2. Пословне субјекте чије је пословање ограничено или онемогућено увођењем ванредног стања, а као негативну посљедицу има пад прихода на ниво који је испод нивоа текућих обавеза и угрожава тренутни ниво запослености.
3. Пословне субјекте чије је пословање генерално погођено ситуацијом проузрокованом ширењем вируса COVID-19, а као негативну посљедицу има отказ уговорених извозних послова, поремећаје у снабдјевању, смањење и/или заустављање производње, и на те начине угрожава тренутни ниво запослености.

Иако је у овом моменту тешко процијенити даљи ток ситуације, првенствено временску димензију, потребно је предузети одређене припремне кораке и идентификовати области које захтјевају моменталну или накнадну реакцију институција кроз одговарајуће мјере.

Мјере смањења накнада по основу закупа за привреднике на подручју општине Нови Град, уз све остале мјере Владе РС, ће знатно помоћи привредницима и предузетницима да одрже пословање, ликвидност и број запослених за цијело вријеме трајања ванредног стања изазваног пандемијом корона вируса.

С обзиром да је тренутно донесена одлука којом се привредним субјектима умањује накнада по основу закупа само за мјесец март, потребно је донијети одлуке о ослобођењу и умањењу закупнина и накнада и за април и мај мјесец, с обзиром да ванредно стање неће бити укинута прије 11.05.2020.године.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
Мирослав Дрљача, дипл.инж.шум.

